Zintegrowany program rewitalizacji Miasta Biała Rawska na lata 2015 - 2022

SPIS TREŚCI:

INFORMACJE O GMINIE …… .str.3

CECHY I ELEMENTY PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BIAŁA RAWSKA ……..……..……..……..……str. 4

ZAKRES PROGRAMU …...……..…..…….str. 12

NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO- SPOŁECZNO- GOSPODARCZEGO …...…..…..str. 14

ZAKRES I TRYB PRZYGOTOWANIA PROJEKTU ZINTEGROWANEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BIAŁA RAWSKA ……..…..str. 40

- **UWARUNKOWANIA SZCZEGÓLNIE WAŻNE DLA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH W LATACH 2015-2020** .....str. 40
- **MOŻLIWE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZINTEGROWANEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BIAŁA RAWSKA** ……...str. 46
- **GOSPODARKA, RYNEK PRACY I POTRZEBY SPOŁECZNE** …...…….str.56
- **GŁÓWNE WYZWANIA DLA MIASTA BIAŁA RAWSKA** ……....str. 61
- **REWITALIZACJA ZAŁOŻENIA PRZESTRZENNEGO BIAŁEJ RAWSKIEJ** ……..……..……str. 63
- **STRUTURA TERENÓW WYMAGAJĄCYCH REWITALIZACJI** …..……..str. 74
- **DZIEDZICTWO KULTURY NIEMATERIALNEJ** …...……..…....str. 85
- **WNIOSKI Z DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH** ……..……...str. 122

725 Rawa Maz.

INFORMACJE O GMINIE

Biała Rawska położona jest w środkowej części Polski dokładnie między Łodzią i Warszawą. Bliskość tych aglomeracji i doskonałe połączenie komunikacyjne to atuty sprzyjające inwestowaniu na naszym terenie.

Biała Rawska leży w dorzeczu rzeki Bzury i jej dopływu - rzeki Rawki, we wschodniej części województwa Łódzkiego w powiecie rawskim, przy granicy z województwem Mazowieckim (powiat żyrardowski i grójecki). Usytuowanie Białej Rawskiej i dobrze wykształcona sieć drogowa umożliwiają sprawny dojazd do ważniejszych miast Polski centralnej:

- Warszawa Janki - 40 minut;
- Łodź-70 minut;
- Radom-80 minut;
- Skierniewice- 40 minut;
- Piotrków Trybunalski- 70 minut.

Podstawowy układ stanowią drogi: Łódź - Grójec - Terespol (wschód - zachód). Warszawa - Katowice (północ - południe). Przez miejscowość Babsk przebiega droga szybkiego ruchu Warszawa - Wrocław. Gmina posiada również wąskotorową sieć kolejową: Rogów - Rawa Mazowiecka - Biała Rawska (19 km na terenie gminy), która spełniała istotną funkcję transportową. Na tą chwilę przejazdy zostały wstrzymane, dąży się do tego aby je jednak przywrócić i wykorzystać w celach rekreacyjno-turystycznych. Przez gminę przebiega również duża linia kolejowa - Centralna Magistrala Kolejowa (CMK) o charakterze międzyregionalnym Śląsk – Warszawa.

CECHY I ELEMENTY PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BIAŁA RAWSKA

Rewitalizacja miasta to najbardziej kompleksowa odpowiedź na degradację społeczną, gospodarczą, przestrzenną, techniczną i środowiskową miasta. Takie podejście wynika wprost z zapisów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020, w której drugi cel strategiczny „Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych" obejmuje m.in. cel szczegółowy „Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze".

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju miasta,
- wyznaczenie obszarów wskazanych w programie rewitalizacji oraz zdefiniowanie problemów; obejmując łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenno – infrastrukturalne, środowiskowe i kulturowe,
- ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych,
- właściwy dobór interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru,
- zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej i kulturowej,
- koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji,
- realizacja zasady partnerstwa.

Ponadto, rewitalizacja ma sprzyjać poprawie ładu przestrzennego, realizacji idei miasta zwartego, przeciwdziałaniu niekontrolowanej suburbanizacji.

Program powstał w procesie partnersko-eksperckim, z wykorzystaniem wniosków płynących z partnerskich, diagnostycznych, prowadzonych spotkań konsultacyjnych ze specjalistami z dziedziny rewitalizacji, Urzędem Ochrony Zabytków, architektami i urbanistami Politechniki Łódzkiej, opracowań eksperckich oraz na podstawie dialogu z pracownikami Urzędu Miasta Biała Rawska.

W 2009 roku odbyły się spotkania konsultacyjne dotyczące przyszłości rewitalizacji województwa łódzkiego w tym Miasta Biała Rawska z udziałem przedstawicieli naukowych, środowisk branżowych, tj. urbanistów, architektów, planistów.

Dodatkowo we wrześniu 2010 roku materiał przedstawiono na Konferencji w Krakowie dotyczącej prowadzonych procesów rewitalizacyjnych w Kraju i województwach.

Na podstawie dyskusji i decyzji uczestników spotkań zdecydowano, iż program rewitalizacji Miasta Biała Rawska w przyszłym okresie programowania powinien być dokumentem operacyjnym, wdrażającym zapisy Strategii Rozwoju Miasta Biała Rawska a obszary przeznaczone do rewitalizacji powinny być traktowane jako motor rozwoju. Jeśli zaś chodzi o projekty rewitalizacyjne, podkreślono konieczność budowania systemu wsparcia obszarów zdegradowanych poprzez zwrócenie większej uwagi na inicjatywy lokalne i wykorzystanie ich w procesie tworzenia projektów, jak również partycypacyjnego tworzenia dokumentu. Efektem spotkań eksperckich było wypracowanie założeń do zintegrowanego programu rewitalizacji.

Prace nad przygotowaniem zintegrowanego programu rewitalizacji rozpoczęła seria konferencji dotyczących zintegrowanych działań rewitalizacyjnych prowadzonych przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, Politechnikę Łódzką Politechnikę Warszawską i Uniwersytet Łódzki, które odbyła się w Warszawie i Łodzi. Inicjująca seria spotkań włączających środowiska z obszarów rewitalizacji, bądź działających na rzecz obszarów i mieszkańców z obszarów kryzysowych sprzyjała wymianie doświadczeń wszystkich partnerów i beneficjetów procesów naprawczych.

Uczestnikami procesu przygotowania dokumentu byli również mieszkańcy miasta, organizacje pozarządowe i aktywiści.

Prace nad Programem koordynowane były przez Urząd Miasta i Gminy i prowadzone w oparciu o następujące zasady:

ZINTEGROWANE PODEJŚCIE

Zintegrowane podejście – wszelkie projekty realizowane w ramach Programu są spójne i skoordynowane z innymi politykami Miasta Biała Rawska na obszarze zdegradowanym. Zintegrowane podejście oznacza realizację projektów, których łączna realizacja daje możliwość wyjścia obszaru z kryzysu. Program angażuje różnych partnerów publicznych i społecznych, nie tylko na etapie przygotowania Programu poprzez konsultacje, ale również poprzez wspólną realizację.

DŁUGI HORYZONT CZASOWY

Długi horyzont czasowy odnosi się do realiów planowania średniookresowego rozwoju w Gminie Biała Rawska oraz projekt Narodowego Planu Rewitalizacji do 2022 roku, co pozwala na kompleksową realizację projektów w celu stworzenia warunków dla wyjścia obszaru z kryzysu oraz wykorzystania instrumentów proponowanych na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

Okres programowania nie kończy procesu rewitalizacji, a jest jedynie etapem planowanego, całościowego i długofalowego podejścia do ożywienia zdegradowanych obszarów Miasta Biała Rawska.

SZEROKI ZAKRES INTERWENCJI

Szeroki zakres interwencji, wychodzący poza projekty jednostek Gminy Biała Rawska, realizowanych w ramach ustawowych kompetencji samorządu. Daje to przestrzeń do włączenia w procesy rozwojowe szerokiego grona partnerów: publicznych, komercyjnych i pozarządowych. W ten sposób program stanowi

zaproszenie do współpracy skierowany do wszystkich, którzy pragną działać na rzecz wychodzenia obszaru z kryzysu.

KONCENTRACJA ZADAŃ I DZIAŁAŃ NA GŁÓWNYCH OBSZARACH

Koncentracja zadań i działań na głównych obszarach problemowych, wskazanych w uspołecznionych diagnozach, w priorytetowym obszarze zdegradowanym. Dla obszaru, którym realizację rozpoczęto, oznacza to kontynuowanie prowadzonego procesu rewitalizacji i utrzymanie bądź zwiększenie jego efektów.

SPÓJNOŚĆ Z ZEWNĘTRZNYMI I WEWNĘTRZNYMI DOKUMENTAMI

Spójność z zewnętrznymi i wewnętrznymi dokumentami o charakterze strategicznym i planistycznym, co wskazano w dokumencie Programu.

Nakierowanie na cel, charakteryzujące się niewielką ilością spójnych, kompleksowych i wzajemnie uzupełniających się celów. Wszelkie projekty w Programie realizują cele i zadania

PODEJŚCIE PARTYCYPACYJNE

Podejście partycypacyjne polegające na zaproszeniu do udziału przy budowaniu Programu szerokiego grona podmiotów, którzy uczestniczą w identyfikowaniu problemów, wskazaniu propozycji ich rozwiązywania, a następnie udziału w ich realizacji.

ZASADA TRWAŁEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Zasada trwałego i zrównoważonego rozwoju, oznaczająca taki rozwój, który zapewni sprawiedliwe zaspokojenie potrzeb współczesnego społeczeństwa bez naruszania możliwości zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń, przy zapewnieniu ochrony i zachowania zasobów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego oraz uwzględnieniu struktury demograficznej społeczeństwa.

Kompleksowość programu rewitalizacji

- Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków europejskich, publicznych i prywatnych tak, aby nie pomijać aspektu społecznego, ekonomicznego, przestrzennego, technicznego, środowiskowego i kulturowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Należy wyeliminować możliwość realizacji wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych.
- Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji.
- Oczekuje się wzajemnego powiązania oraz synergii projektów rewitalizacyjnych. Nie oznacza to obowiązku w każdym przypadku jednoczesnej realizacji projektów, lecz synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację miasta.

Komplementarność projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wymogiem koniecznym projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

Komplementarność przestrzenna

- Konieczność wzięcia pod uwagę wzajemnych powiązań pomiędzy projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze zdegradowanym, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar zdegradowany.
- Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć efektywnemu oddziaływaniu na cały obszar miasta a nie punktowo, w pojedynczych miejscach, ważne jest by poszczególne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii.

Komplementarność przestrzenna skutkuje ciągłą analizą następstw decyzji przestrzennych w skali całego miasta dla skuteczności programu rewitalizacji.

Komplementarność problemowa

- Konieczność realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar miasta we wszystkich niezbędnych aspektach - społecznym, ekonomicznym, przestrzennym, środowiskowym, kulturowym, technicznym.
- Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań np. tzw. „rewitalizacji technicznej", „rewitalizacji społecznej" – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny degradacji danego obszaru.

W komplementarności problemowej konieczne jest określenie pożądanego stanu, do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekt i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, oraz jego parametryzacja. Tak postawione zadanie ułatwi później wybór odpowiednich mierników/wskaźników osiągania celów programu rewitalizacji.

Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami miasta na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle.

Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa oznacza konieczność dokonania rozeznania, analizy i krytycznej oceny oraz sformułowania wniosków na temat dotychczasowego w kontekście zaangażowania środków wspólnotowych, szczególnie w ramach polityki spójności 2007-2013 sposobu wspierania procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania projektów i programów rewitalizacji w mieście. Na tej podstawie dokonywane jest zaplanowanie sposobu wspierania procesów rewitalizacji w ramach polityki spójności 2014-2020.

W oparciu o dokonane analizy zasadne jest zadbanie o uzupełnianie dopełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 np. o charakterze infrastrukturalnym projektami komplementarnymi np. o charakterze społecznym realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020.

Zachowanie ciągłości programowej polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013 ma w procesach rewitalizacji miasta Biała Rawska kluczowe znaczenie.

Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że projekty rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji

opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków pochodzących z różnych źródeł finansowania.

Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanych zmian.

Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja

Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd poddany analizie problemów: społecznych, gospodarczych i przestrzennych (infrastrukturalnych i środowiskowych).

Program rewitalizacji zawiera:

- powiązania programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na różnym szczeblu;
- analizę czynników i zjawisk charakteryzujących potrzeby rewitalizacji,
- zasięgi przestrzenny obszarów rewitalizacji,

- planowany efekt rewitalizacji wraz z określeniem celów rewitalizacji,

- analizę dopełniających się wzajemnie przedsięwzięć,

- miejsce przeprowadzenia danego przedsięwzięcia, szacowaną wartość przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, ocenę w odniesieniu do przyjętych celów programu,

- charakterystykę, tj. ogólny zbiorczy opis innych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych w szczególności zawierający ich rodzaj, charakter i zakres,

  - mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji,

  - szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji wraz z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE),

- analizę włączenia społeczności lokalnej i przedsiębiorców w procesy rewitalizacji,
- system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji wraz z ramowym harmonogramem,
- system monitorowania i oceny programu rewitalizacji w zakresie skuteczności działań rewitalizacyjnych.

Analiza zawarta w programie rewitalizacji została dokonana również w innych dokumentach strategicznych i planistycznych miasta przyjętych uchwałami rady miasta obejmujących w szczególności analizę kwestii społecznych dla określenia potrzeb działań o charakterze społecznym - dotyczącym rozwiązywania problemów społecznych oraz pobudzającym aktywność lokalną, co pozwoli na przygotowanie działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu. Takie działania mają na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców co do możliwości partycypacyjnego współdecydowania o obszarze objętym programem rewitalizacji. Poza tym, diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych obejmuje analizę zjawisk gospodarczych, funkcjonalno-przestrzennych, środowiskowych oraz kulturowych, stan wyposażenia w infrastrukturę techniczną oraz stan techniczny obiektów budowlanych.

Zasięg każdego z obszarów rewitalizacji wyznaczany jest przy założeniu, że stanowi on teren o istotnym znaczeniu dla rozwoju miasta.

ZAKRES PROGRAMU

Rewitalizacja obszarów miejskich jest skoordynowanym procesem, prowadzonym wspólnie przez władzę samorządową, społeczność lokalną i innych uczestników, będącym elementem polityki rozwoju i mający na celu przeciwdziałanie degradacji przestrzeni zurbanizowanej, zjawiskom kryzysowym, pobudzanie rozwoju i zmian jakościowych poprzez wzrost aktywności społecznej i gospodarczej, poprawę środowiska zamieszkania oraz ochronę dziedzictwa narodowego przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Skoordynowany charakter tego procesu wymaga, aby miał on lidera, który dopasuje zakres i metody działań rewitalizacyjnych do zdiagnozowanych potrzeb obszaru zdegradowanego.

W Białej Rawskiej funkcję koordynatora spełniają władze lokalne. Wraz z rozwojem gospodarczym miasta władze lokalne zdefiniowały priorytety. Początkowo ich działania koncentrowały się wokół ukształtowania w Białej Rawskiej ośrodka pełniącego funkcje administracyjne, kulturalne i handlowo-usługowe z dużym naciskiem na rozwój przedsiębiorczości i zapewnienie mieszkańcom pewnych i atrakcyjnych miejsc pracy. Rozwojowi funkcji ponadlokalnych towarzyszyło dbanie o ład przestrzenny i estetykę w mieście oraz programowanie rewaloryzacji zabytków i rehabilitacji zasobów mieszkaniowych. Biała Rawska ma stać się atrakcyjną lokalizacją dla inwestorów i turystów, a także dobrym miejscem zamieszkania.

Rewitalizacja miasta to wspólne działania władz, lokalnych przedsiębiorców, społeczności i innych uczestników. Aktywność sadownicza w Białej Rawskiej przyciągnęła inwestorów i kapitał, który przyczynił się do rozwoju gospodarki sadowniczej. Wzrósł popyt na tereny sadownicze i działalność gospodarczą. Miasto nie tylko wykorzystuje swoje uprawnienia do określania warunków użytkowania i sposobów zagospodarowania terenów w nowych lokalizacjach, ale także dba o wizerunek i ład przestrzenny miasta w jego historycznej części. Na podstawie sporządzonego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta powstał zasób gruntów przeznaczonych na cele rozwojowe miasta, działalność inwestycyjną, w szczególności na działalność sadowniczą oraz związaną z nią infrastrukturę techniczną.

Władze miasta współdziałają także z mieszkańcami w trosce o ochronę środowiska i wzmocnienie walorów przyrodniczych miasta i okolicy. Obok działań skoncentrowanych na jakości przestrzeni rynku, władze miasta dbają o walory rekreacyjno- wypoczynkowe terenów wokół stawów oraz zachowanie w ich granicach różnorodności biologicznej. Władze miasta przeprowadziły procesy rewaloryzacji Parku, kolejne etapy prac rewaloryzacyjnych powinny dotyczyć drugiej części parku, będącej w posiadaniu prywatnego właściciela. Rewitalizacji miasta służą także inwestycje infrastrukturalne. Miasto prowadzi na bieżąco modernizację i wymianę istniejącej sieci, urządzeń (podziemnych i naziemnych). Działania rewitalizacyjne są elementem polityki rozwoju.

Rewaloryzacja przestrzeni miejskiej, lokalizacja w niej nowych usług i tworzenie miejsc pracy to uatrakcyjnienie danego obszaru, zatrzymanie mieszkańców w mieście, przyciągnięcie inwestorów, a w miastach o znacznych walorach historycznych także turystów. Zwłaszcza w przypadku Białej Rawskiej, której historia czyni atrakcyjnym miejscem regionu, podkreślenie wartości dziedzictwa kulturowego wydaje się istotnym celem. Przestrzeń miejska to także interakcje i więzi międzyludzkie. Ich wzmocnienie, budowanie kapitału społecznego i intelektualnego to inwestycja, która przeciwdziała patologiom społecznym i wykluczeniu społecznemu. Również w tym zakresie władze miasta wykorzystały w poprzednim okresie programowania nadarzające się okazje do poprawy dostępności i jakości usług edukacyjnych, społecznych, kulturalnych i sportowych. Dzięki temu Biała Rawska jako siedziba gminy ma coraz większe znaczenie ponadlokalne w zakresie administracji, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji, kultury, rekreacji i sportu.

Odwołując się do definicji rewitalizacji, warto podkreślić kompleksowość dotychczas prowadzonych w Białej Rawskiej działań rewitalizacyjnych. Zrealizowano wiele działań infrastrukturalnych, którym towarzyszyły działania społeczne. W obecnym okresie programowania będą one kontynuowane w podobny sposób, choć główny akcent będzie postawiony na rozwiązywanie problemów społecznych i pobudzanie lokalnej aktywności gospodarczej przy pomocy projektów miękkich i inwestycyjnych. Dalsze działania rewitalizacyjne w sferze społecznej nie mogą być prowadzone bez wsparcia infrastrukturalnego, poprawy ładu przestrzennego, zniesienia barier architektonicznych i poprawy dostępności dla osób niepełnosprawnych i starszych, przeznaczenia dodatkowych budynków na potrzeby społeczne.

NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO- SPOŁECZNO- GOSPODARCZEGO

Zintegrowany Program Rewitalizacji Miasta Biała Rawska na lata 2015 – 2020 musi pozostawać zgodny w swoich założeniach z dokumentami na szczeblu lokalnym, regionalnym, wojewódzkim, krajowym oraz europejskim. Poniżej przedstawiono, w jaki sposób założenia ZPR wpisują się w polityki obowiązujące na ww. obszarach.

Strategia Rozwoju Gminy Biała Rawska na lata 2014-2020 na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu obecnego gminy i jej podsumowaniu - w postaci

przeprowadzonej analizy SWOT - dla "Strategii Rozwoju Gminy Biała Rawska" przyjmuje się następujące założenia:

- Doprowadzanie do zrównoważonego rozwoju wszystkich obszarów gminy Biała Rawska w oparciu o rozwój i powszechną dostępność mieszkańców gminy do infrastruktury technicznej, społecznej, kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej i wypoczynkowej.
- Wzmocnienie i rozwój potencjału tkwiącego w społeczeństwie gminy.
- Gmina Biała Rawska posiada predyspozycje i możliwości do rozwoju gospodarczego na bazie:
  - produkcji rolnej - głównie sadownictwa,
  - rozwoju różnych form małej i średniej przedsiębiorczości,
  - lokalizacji na jej terenie inwestycji zewnętrznych inwestorów strategicznych, tworzących miejsca pracy w rolnictwie i poza nim.
- Konieczność uwzględnienia w planach rozwojowych gminy zasad ochrony środowiska i właściwej gospodarki przestrzennej.
- Konieczność odniesienia się do zachodzących na terenie gminy trendów demograficznych i społecznych.
- Podniesienie konkurencyjności gminy jako obszaru o wysokim poziomie rozwoju społeczno – gospodarczego jest możliwe poprzez wzmocnienie istniejącej oferty inwestycyjnej gminy oraz uzupełnienie jej o nowe formy aktywności w obszarze turystyki, rekreacji i wypoczynku.
- Rozwój współpracy z partnerami: jednostkami samorządu terytorialnego wszystkich szczebli na terenie kraju, miastami partnerskimi, organizacjami pozarządowymi, inwestorami, itp.

Głównym celem Założeń Narodowego Planu Rewitalizacji 2022 jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Cele zawarte w niniejszym Zintegrowanym Programie Rewitalizacji Miasta Biała Rawska służą realizacji celu głównego NPR. Niniejszy ZPR jest również spójny ze wskazanym w dokumencie generalnym zakresem i sposobem przygotowania programów rewitalizacji, gdyż: Program rewitalizacji musi mieć charakter zintegrowany, wieloaspektowy, obejmujący zidentyfikowany na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszar kryzysowy. (…)

Procesy rewitalizacji muszą być określane przy założeniu precyzyjnego skoncentrowania na najbardziej zdegradowanych (problemowych) obszarach. Program rewitalizacji musi jednoznacznie wskazywać obszary w oparciu o zasadę, że rewitalizację należy prowadzić tam, gdzie występuje największe nasilenie niepożądanych zjawisk i gdzie koncentracja problemów jest największa. (…) Działania rewitalizacyjne muszą koncentrować się na rozwiązaniu kluczowych problemów, które według diagnozy najbardziej przyczyniają się do powstania i trwania kryzysu danego obszaru. (…) Programy rewitalizacji muszą ujmować działania w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać kontekstu społecznego, ekonomicznego, środowiskowego związanego z tożsamością danego obszaru, a także jego społecznego i przestrzennego otoczenia. (…) Należy podkreślić, że konieczne jest dążenie w realizacji programów rewitalizacji do koordynacji instrumentów wsparcia. Na przykład w zakresie procesów rewitalizacyjnych pośrednio lub bezpośrednio związanych z prowadzeniem inwestycji w budynkach, w szczególności w sposób komplementarny powinny być traktowane takie instrumenty jak Fundusz Termomodernizacji i Remontów i programy NFOŚiGW dotyczące modernizacji budynków publicznych oraz działania finansowane ze środków UE (w ramach POIiŚ oraz RPO) dotyczące efektywności energetycznej i rewitalizacji budynków mieszkalnych i publicznych. (…) Konieczne jest angażowanie społeczeństwa (…) Ważne jest, aby programy rewitalizacji musiały posiadać przejrzysty system monitoringu skuteczności działań i odpowiednio elastyczny system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany. Zadania inwestycyjne zawarte w programie rewitalizacji służą realizacji poszczególnych Priorytetów Inwestycyjnych na rzecz rewitalizacji (wszystkie o kluczowym znaczeniu dla rewitalizacji), wymienionych w Narodowym Planie Rewitalizacji 2022, w szczególności wpisują się w: Cel tematyczny 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach 4.3 Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym.

Cel tematyczny 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

6.3 Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego;

6.5 Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów

poprzemysłowych (w tym terenów powojskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu.

Cel tematyczny 9 Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem

9.1 Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych;

9.2 wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich. Podsumowując: Zintegrowany Program Rewitalizacji Miasta Biała Rawska wpisuje się w Założenia Narodowego Planu Rewitalizacji 2022.

Ustawa krajobrazowa z kolei dotyka głównie kwestii ochrony krajobrazu kulturowego historycznych przestrzeni miejskich. Podkreśla, że krajobraz kulturowy obecnie znajduje się w polu badawczym coraz większej ilości dyscyplin naukowych. Obok ujęć klasycznych, traktujących krajobraz w kategoriach fizjonomicznych, rozwija się ujęcie systemowo - analityczne. Ta wielość znaczeń jest przyczyną między innymi braku spójnej i jednolitej wizji zarządzania ochroną krajobrazem.

Przewodnim wątkiem ustawy są kwestie uregulowania ochrony krajobrazu w przestrzeni publicznej wprowadzone na mocy uchwalonej przez Sejm 24 kwietnia 2015 r. Ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu - tzw. „ustawy krajobrazowej".

Ustawa podkreśla wagę regulacji ustawowej kwestii obecności reklam w przestrzeni publicznej – co jest jednym z celów opracowanej ustawy krajobrazowej.

Ustawa definiuje pojęcie reklamy, szyldu, krajobrazu, krajobrazu kulturowego, krajobrazu priorytetowego.

Ustawa zapoczątkowała ochronę krajobrazu na „serio", co oznacza wprowadzenie konkretnych nakazów i zakazów. „Ustawa krajobrazowa" nałożyła m.in. obowiązek sporządzenia w terminie trzech lat od wejścia w życie ustawy przez samorządy wojewódzkie audytów krajobrazowych, w których mają być zdefiniowane obszary krajobrazów priorytetowych. Dla tych obszarów sejmiki województw mają możliwość ustalania norm prawnych dotyczących wysokości, kształtu budynków i ewentualnie stosowania materiałów - budulców lokalnych lub tradycyjnej architektury.

Omawiana regulacja prawa dała możliwość samorządom uchwalenia lokalnego kodeksu krajobrazu kulturowego, w którym określone zostaną zasady sytuowania m.in. nośników reklam. Prelegent podkreślał, że ustawa wdraża w życie Europejską Konwencję Krajobrazową z 2000 r. ratyfikowaną przez Polskę w 2004 r., a także rekomendację UNESCO z 2011 r. w sprawie historycznego krajobrazu miejskiego, przyjętą przez państwa członkowskie ONZ, w tym Polskę.

Ustawa w dużej mierze artykułuje jak ważne w kształtowaniu krajobrazu kulturowego jest świadome lokalizowanie dominant w przestrzeni przy pomocy narzędzi planistycznych. Obiekty mające charakter dominant lokalizowane powinny być jedynie w ramach ustaleń planu miejscowego stanowiącego podstawę planowania przestrzennego w miastach. Wtedy obiekty silnie oddziałujące na krajobraz będą rozmieszczane tak, by nie wchodziły w konflikt z cennymi obiektami i obszarami.

Obecnie dużą wagę nadawano powiązaniu ustawy krajobrazowej z projektem ustawy o rewitalizacji, upatrując szansę rehabilitacji krajobrazu kulturowego i ochrony najcenniejszych walorów dziedzictwa z możliwością wykorzystania walorów i zasobów w kierunku rozwoju regionów.

Kolejnym strategicznym dokumentem o charakterze krajowym jest Narodowa Strategia Rozwoju Kultury, której elementem jest Narodowy Program Kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego". Wskazuje on politykę Państwa w zakresie ochrony dziedzictwa narodowego. Instrumentami wdrażania strategii są programy operacyjne, stanowiące podstawę finansowania działań w zakresu dziedzictwa kulturowego z budżetu Państwa, rozdysponowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Zarówno Programy, jak i ich zakresy ulegają zmianie w poszczególnych latach. Dotychczas najważniejszym z nich jest ogłaszany corocznie Program Operacyjny „Dziedzictwo Kulturowe", posiadający wyróżnione priorytety i działania. Program ten umożliwia pozyskiwanie środków finansowych na przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych oraz rewaloryzacyjnych obiektów i obszarów zabytkowych.

Dokumentem strategicznym w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego na poziomie wojewódzkim jest Wojewódzki program opieki nad zabytkami w województwie łódzkim na lata 2012-2015, przyjęty Uchwałą nr XXVI/487/12 z dnia 21.06.2012 r.

W programie tym wartości kulturowe Białej Rawskiej zostały w znacznym stopniu dostrzeżone i traktowane jako znaczące dla terenu województwa.

Zgodnie z zapisami WPOnZ dziedzictwo kulturowe Miasta Biała Rawska posiada walory ponadlokalne, stanowiąc strategiczne znaczenie w kształtowaniu systemu ochrony dziedzictwa kulturowego województwa i kraju.

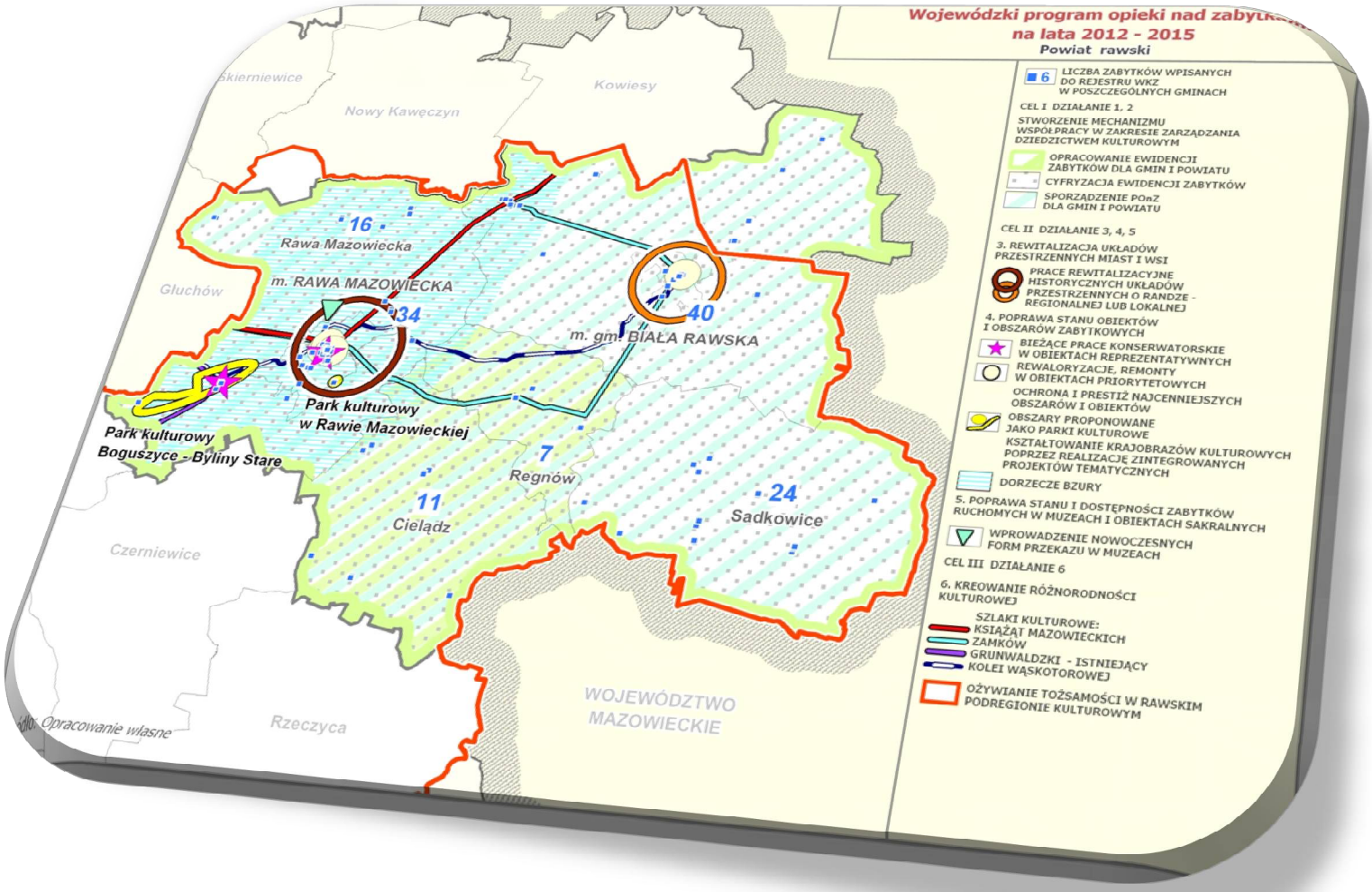

Mapa z Wojewódzkiego Programu Opieki nad zabytkami na lata 2012 - 2015

WPOnZ przewiduje dalszą kontynuację prac rewitalizacyjnych historycznego układu przestrzennego Miasta Biała Rawska.

W zakresie poprawy stanu obiektów i obszarów zabytkowych wskazano na potrzebę rewaloryzacji, remontów i przeprowadzania prac konserwatorskich bieżących w obiektach priorytetowych, do których zakwalifikowano: pałac z otaczającym parkiem, kościół, plebanię i organistówkę.

Zespół kościoła stanowi charakterystyczny fragment całego układu urbanistycznego miasta a znajdująca się tu dzwonnica przykościelna pełni rolę dominanty przestrzennej. Obiekty w zespole sakralnym znajdują się w dobrym stanie technicznym, podlegając bieżącym remontom i opiece swych gospodarzy. Położone na północ od zespołu kościelnego założenie pałacowo – parkowe nie jest związane urbanistycznie z miastem. Pałac pochodzący z XIX wieku zaprojektowany w stylu zamku warownego zasłonięty drzewami, nie stanowi obecnie elementu orientującego, ani czytelnego w układzie i sylwecie starego miasta. Mocno zaniedbany pałac doczekał się rozpoczęcia prac remontowych wszczętych przez nowych prywatnych właścicieli. Jednak przywracanie świetności pałacu przebiega w wolnym tempie z uwagi na olbrzymie środki finansowe konieczne do przeprowadzenia kompleksowych działań konserwatorskich.

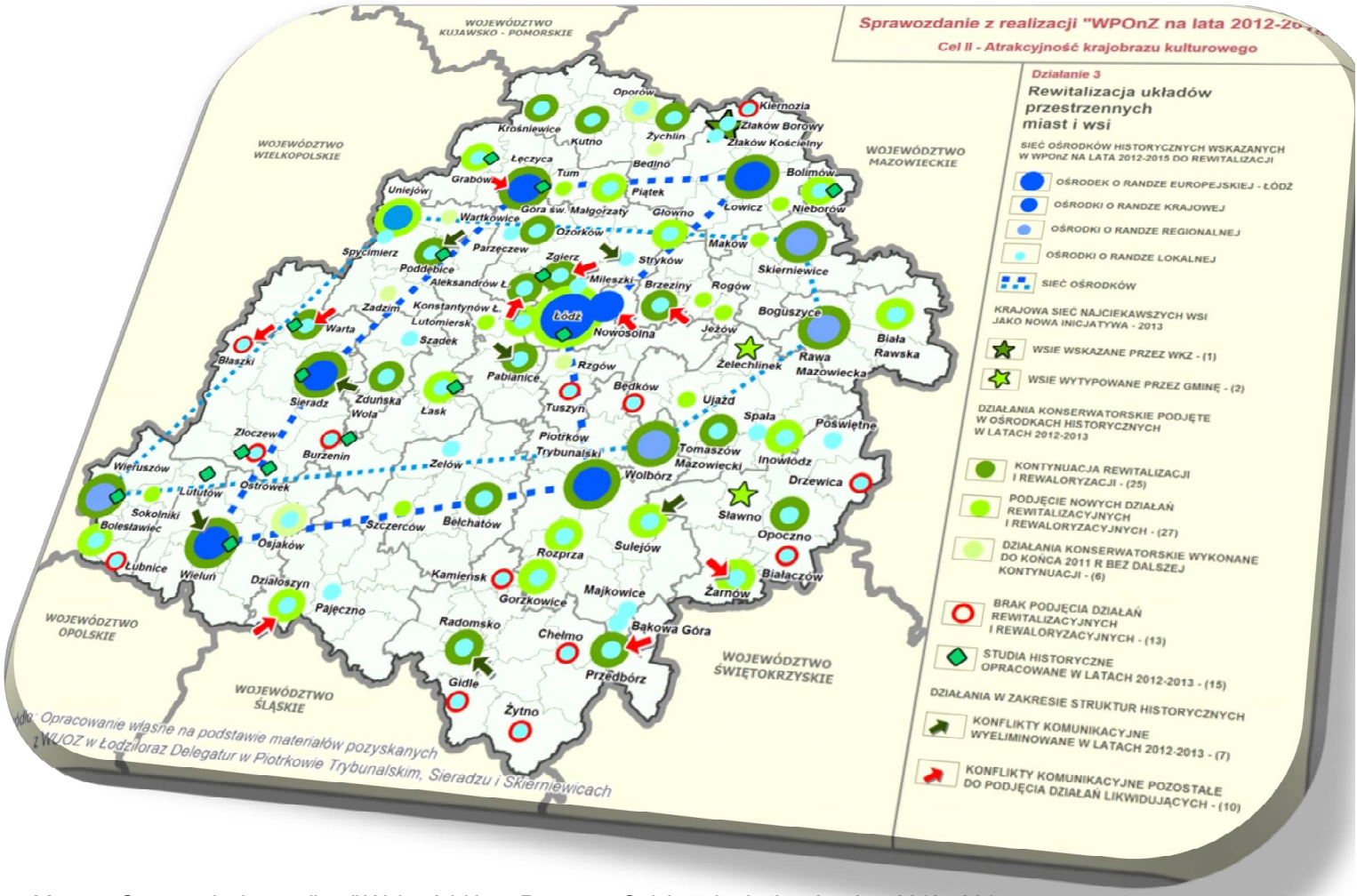

Mapa ze Sprawozdania z realizacji Wojewódzkiego Programu Opiek nad zabytkami na lata 2012 - 2015

Uchwałą Nr LII/928/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego dnia 30 września 2014 r. przyjęto Sprawozdanie z realizacji Wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami w województwie łódzkim na lata 2012-2015 z lat 2012-2013.

W wyniku przeprowadzonej analizy realizacji założonych w WPONZ działań i zadań przeprowadzonych w latach 2012-2013 wynika że na terenie Białej Rawskiej:

- Prowadzono złożone i kompleksowe działania rewitalizacyjne.

Kolejnym prestiżowym dokumentem samorządu województwa łódzkiego jest Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 przyjęta przez Sejmik Województwa Łódzkiego 26.02.2013 r. Planowana wizja rozwoju województwa łódzkiego uwzględnia kreowanie różnorodności kulturowej oraz umocnienie identyfikacji mieszkańców z kulturą regionu. Wspierane oraz inicjowane mają być działania w zakresie kreowania folkloru i produktów regionalnych. Jak zapisano w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, jeden z trendów i strategicznych wyzwań rozwojowych do 2020 roku to: deklaracja , że do 2020 r. kontynuowane będą procesy rewitalizacji zdegradowanych obszarów poprzemysłowych i mieszkaniowych w miastach, uruchomione zostaną procesy przyczyniające się do poprawy ładu przestrzennego. Jednocześnie przewiduje się, iż nastąpi pogłębienie procesu chaotycznej urbanizacji obszarów podmiejskich, co przyczyni się m. in. do wzrostu kosztów infrastrukturalnych i społecznych.

Jednym z głównych wyzwań rozwojowych Strategii jest „Rozwój głównych ośrodków miejskich i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich", a w tym m.in. kształtowanie i poprawa ładu przestrzennego oraz intensyfikacja procesów rewitalizacji. Istota Strategii zakłada, że polityka rozwoju będzie realizowana na dwóch równoległych płaszczyznach: - horyzontalnej, która odnosi się do obszaru całego województwa oraz - terytorialno-funkcjonalnej, która dotyczy obszarów miejskich, wiejskich oraz funkcjonalnych.

Jednym z głównych wyzwań rozwojowych Strategii jest „Rozwój głównych ośrodków miejskich i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich", a w tym m.in. kształtowanie i poprawa ładu przestrzennego oraz intensyfikacja procesów rewitalizacji. Istota Strategii zakłada, że polityka rozwoju będzie realizowana na dwóch równoległych płaszczyznach:

- horyzontalnej, która odnosi się do obszaru całego województwa oraz
- terytorialno-funkcjonalnej, która dotyczy obszarów miejskich, wiejskich oraz funkcjonalnych.

W ramach polityki horyzontalnej i jej celu strategicznego „Region wykorzystujący potencjał endogeniczny do rozwoju inteligentnej gospodarki, oparty na kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców" w celu operacyjnym 9 „Zrównoważony system osadniczy" zakłada się działanie „Wspieranie procesów rewitalizacji i poprawa ładu przestrzennego", w szczególności „Kluczowym kierunkiem działań w zakresie wzmacniania roli ośrodków miejskich oraz podniesienia ich atrakcyjności, jako miejsca do życia i inwestowania, jest kształtowanie ładu przestrzennego.
Zakłada się rewitalizację zdegradowanych obszarów poprzemysłowych i mieszkaniowych w miastach, podjęcie działań zmierzających do poprawy jakości przestrzeni publicznych, w tym o znaczeniu symbolicznym, oraz przeciwdziałanie niekontrolowanej suburbanizacji. Przyjmuje się, że osiągnięcie celu „Zrównoważony system osadniczy" pozwoli na uzyskanie dobrej dostępności do usług publicznych, zapewni rozprzestrzenianie się rozwoju na obszarze całego województwa oraz spójność przestrzenną. Zachodzące procesy synergii przyczynią się do wzrostu konkurencyjności regionu w skali kraju i Europy."
Strategiczny kierunek działania 9.2 zakłada: Wspieranie procesów rewitalizacji i poprawa ładu przestrzennego, w tym: rewitalizacja zdegradowanych obszarów mieszkaniowych i poprzemysłowych, w tym rewaloryzacja zabytkowych układów przestrzennych oraz obiektów zabytkowych, m. in. poprzez: wsparcie dla tworzenia i realizacji zintegrowanych projektów obejmujących kompleksową odnowę obszarów, organizację warsztatów i konferencji w zakresie możliwości rozwiązywania problemów na obszarach zdegradowanych, wspieranie prac konserwatorskich prowadzących do odnowy obiektów i obszarów zabytkowych oraz wykorzystania obiektów zabytkowych na cele kulturalne, społeczne, edukacyjne, turystyczne, gospodarcze, organizowanie konkursów na najlepiej przeprowadzone rewitalizacje i rewaloryzacje.
Jednocześnie w ramach polityki horyzontalnej silny nacisk położono na Wysoki standard i dostęp do usług publicznych – cel operacyjny 5. Jak czytamy dalej: Równie istotny jest dostęp do usług kultury, turystyki, sportu i rekreacji, związanych z rozwojem tzw. przemysłów czasu wolnego wzmacniających jakość kapitału społecznego, potencjał gospodarczy województwa i umożliwiających promowanie

zdrowego stylu życia. Zakłada się wspieranie rozwoju podstawowej infrastruktury kultury, zwłaszcza na terenach małych miast i obszarów wiejskich. (…) W zakresie infrastruktury sportu, turystyki, rekreacji zakłada się unowocześnienie bazy turystycznej i obiektów sportowych oraz podjęcie zintegrowanych działań na rzecz rozwoju turystyki aktywnej, uzdrowiskowej i kulturowej.
W ramach polityki terytorialno-funkcjonalnej, na obszarach miejskich Dokument wyznacza strategiczne kierunki działań, m.in. Wspieranie systemowych działań rewitalizacyjnych obszarów zdegradowanych społecznie i gospodarczo oraz Wspieranie działań na rzecz kształtowania przestrzeni publicznych wysokiej jakości. Planowane do realizacji działania rewitalizacyjne na obszarze Miasta Biała Rawska wpisują się zatem w pełni w założenia Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020. Obszar objęty rewitalizacją jest terenem, który ulega destrukcji. Przeprowadzenie zawartych w ZPR działań nie tylko wzmocni ład przestrzenny obszaru, podniesie jego atrakcyjność, ale również przyczyni się do stworzenia funkcjonalnej przestrzeni publicznej.

Opracowana strategia mocno podkreśla konieczność wspólnych działań większych grup partnerskich mających szansę pozyskiwania funduszy w ramach realizacji zintegrowanych projektów rewaloryzacyjnych cennych obszarów zabytkowych.

Dokumentem odnoszącym się do zagadnień dziedzictwa kulturowego na poziomie lokalnym jest przede wszystkim opracowana Strategia Rozwoju dla Gminy Biała Rawska na lata 2014 - 2020, która podkreśla m. in., iż rewitalizacja jest traktowana jako kluczowe działanie rozwoju Miasta Biała Rawska. Wskazany w dokumencie obszar Rynku wymaga rewitalizacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej oraz ożywienia zdegradowanego obszaru centrum miasta, który wymaga poprawy jakości życia poprzez aktywizację mieszkańców i odtworzenie więzi społecznych.

Dokumentami odnoszącymi się do zagadnień dziedzictwa kulturowego są:

-Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska,

- Miejscowy planu zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska - przyjęty Uchwałą Nr IX/61/03 Rady Miejskiej Biała Rawska

- Miejscowy plany zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska - przyjęty Uchwałą Nr XI/78/03 Rady Miejskiej Biała Rawska

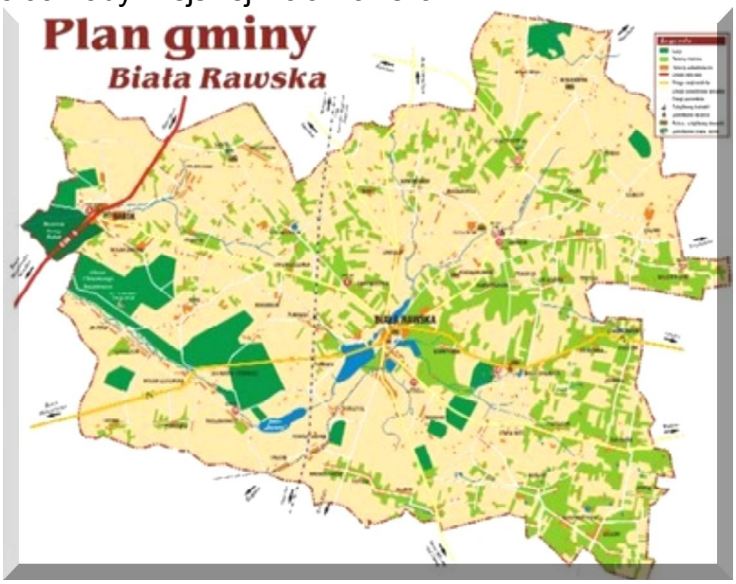

- Strategia Rozwoju Gminy Biała Rawska

Wizja gminy wyrażona w strategii jest wyrazem jej aspiracji społecznych oraz wyobrażeń na temat jej przyszłości, określających rangę, atrakcyjność, efekty wykorzystania atutów i szans rozwojowych a także eliminację problemów i zagrożeń. Wizja opisuje stan gminy w przyszłości, rozwija treść misji, określa przyszłe pożądane stany, które będą możliwe do osiągnięcia w perspektywie długookresowej.

Wizja gminy Biała Rawska:

Gmina Biała Rawska to gmina przedsiębiorczych mieszkańców, atrakcyjna ekonomicznie, chlubiąca się nowoczesnym rolnictwem, przyjazna dla środowiska naturalnego dzięki pełnej infrastrukturze technicznej i społecznej.

Sposobem urzeczywistnienia zakładanej wizji jest misja. Stanowi ona nadrzędny cel funkcjonowania wspólnoty samorządowej. Określa przede wszystkim rolę władz w procesie rozwoju, ale ma równocześnie integrować, motywować i rozbudzać aspiracje całej społeczności lokalnej.

Misja jest zwięzłym opisem docelowego, oczekiwanego stanu i zakresu funkcji spełnianych przez gminę wobec jej mieszkańców i otoczenia. Stan opisywany w misji ma charakter idealny, którego osiągnięcie powinno być zasadniczym celem wszystkich działań podejmowanych przez lokalną społeczność i władze.

Zgodnie z powyższą definicją cele strategiczne i cele operacyjne odwołują się do zadeklarowanej misji, a zaproponowane w ich ramach działania prowadzić będą do postulowanego w misji stanu.

Misja rozwoju gminy Biała Rawska:

Gmina Biała Rawska to gmina, która uwzględnia zasady zrównoważonego rozwoju we wszystkich aspektach życia, dzięki czemu jest przyjazna dla mieszkańców oraz atrakcyjna dla podmiotów gospodarczych, inwestorów i turystów.

Jest gminą, która w pełni wykorzystuje swoje atuty.

U podstaw misji rozwoju gminy Biała Rawska leży przekonanie, iż gmina ma potencjalne szanse by stać się atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, życia, prowadzenia działalności gospodarczej, lokowania kapitału a także wypoczynku i spędzania wolnego czasu.

Rysunek 2. Schemat planowania strategicznego

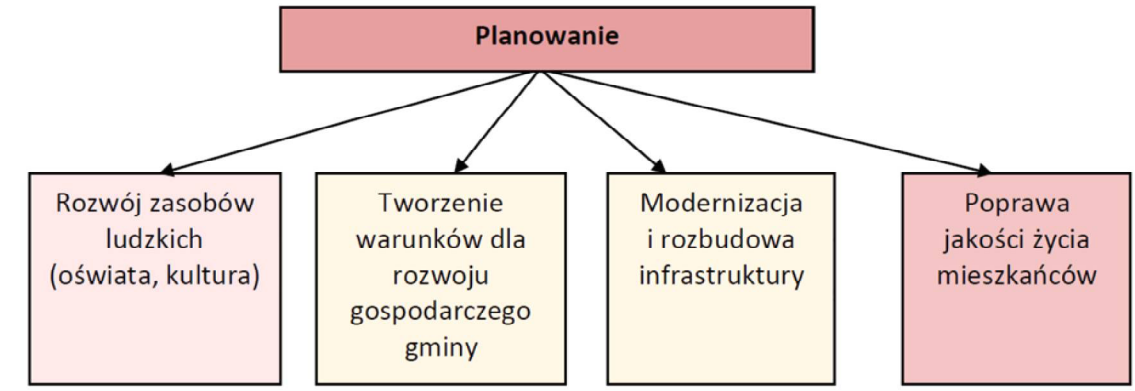

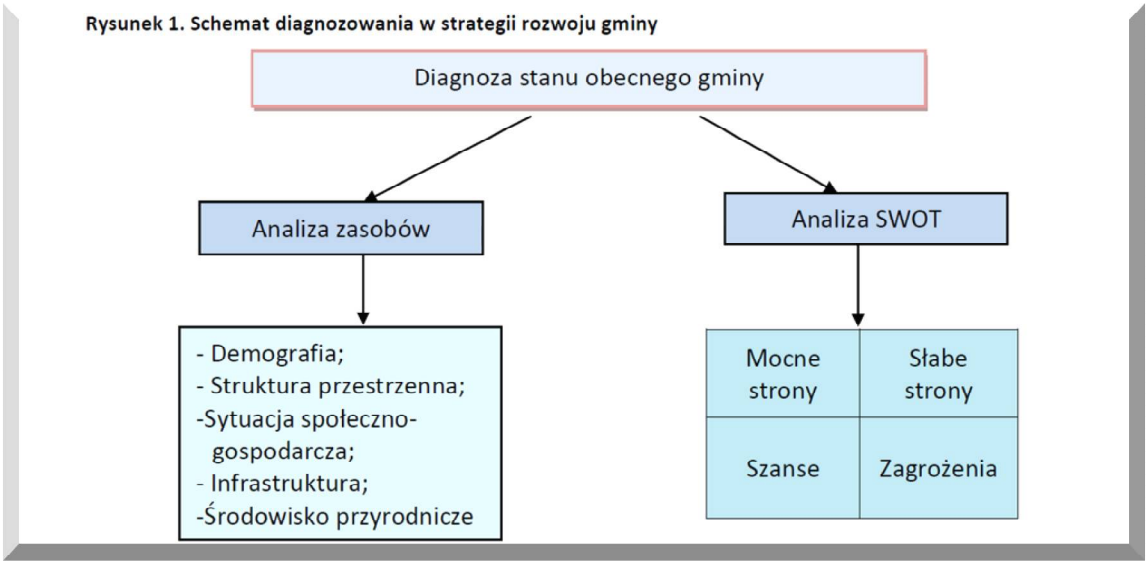

-Gminny Program Opieki nad Zabytkami

Cele, kierunki I działania zawarte w GPOnZ to m. in.

Cel strategiczny

Cenne dziedzictwo kulturowe miasta i gminy Biała Rawska podstawą dumy i motywem rozwoju obszaru

Cel operacyjny

Kreowanie wartości i walorów miasta i gminy Biała Rawska

Zasoby dziedzictwa kulturowego w dobie gospodarki rynkowej posiadają nie tylko wartość historyczną, ale także wymierną wartość ekonomiczną, decydującą o potencjale gospodarczym. Tak więc świadome zarządzanie tymi zasobami i ich skuteczne wykorzystanie w połączeniu z promocją może przyczynić się do rozwoju miast i gminy Biała Rawska.

Dziedzictwo kulturowe materialne i niematerialne w dużej mierze kształtuje świadomość oraz współczesną kulturę. Dlatego też należy je zachować, chronić i pielęgnować ze szczególnym uwzględnieniem elementów decydujących o tożsamości i specyfice regionalnego dziedzictwa.

Działanie 1

Zachowanie ciągłości cennych wartości dziedzictwa kulturowego

W celu zachowania cennego dziedzictwa kulturowego miasta i gminy Biała Rawska zostaną stworzone odpowiednie warunki i procedury postępowania wspierające rewitalizacje, rewaloryzacje i remonty obszarów i obiektów zabytkowych. Należy podjąć wszelkie działania w celu pozyskania funduszy ze środków zewnętrznych.

Zadania

- **Rewitalizacja tkanki urbanistycznej i ruralistycznej historycznych ośrodków miasta i gminy Biała Rawska**

Zostaną podjęte wszelkie działania w celu odnowy historycznych układów przestrzennych miast i gminy Biała Rawska. Prace będą prowadzone kompleksowo z uwzględnieniem elementów społecznych procesów rewitalizacji, rewaloryzacji i gentryfikacji. Znowelizowana przestrzeń publiczna powinna być udostępniona lokalnej społeczności i wykorzystywana na funkcje kulturalne, turystyczne i społeczne.

Biała Rawska – przestrzeń wymagająca rewitalizacji

- **Rewaloryzacja i promowanie obiektów reprezentatywnych**

Na etapie sporządzania wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami dla województwa łódzkiego wytypowano obiekty uznane za reprezentatywne. Wśród nich są zameczek i kolejka wąskotorowa.

Obiekty i obszary zamieszczone na liście obiektów reprezentatywnych są brane pod uwagę przy ocenianiu wniosków złożonych do Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi przy ubieganiu się o środki przyznawane na rewaloryzację zabytków. Działania promocyjne będą przede wszystkim lokować Miasto Biała Rawska wśród najwartościowszych obszarów dziedzictwa kulturowego.

Zameczek w Białej Rawskiej

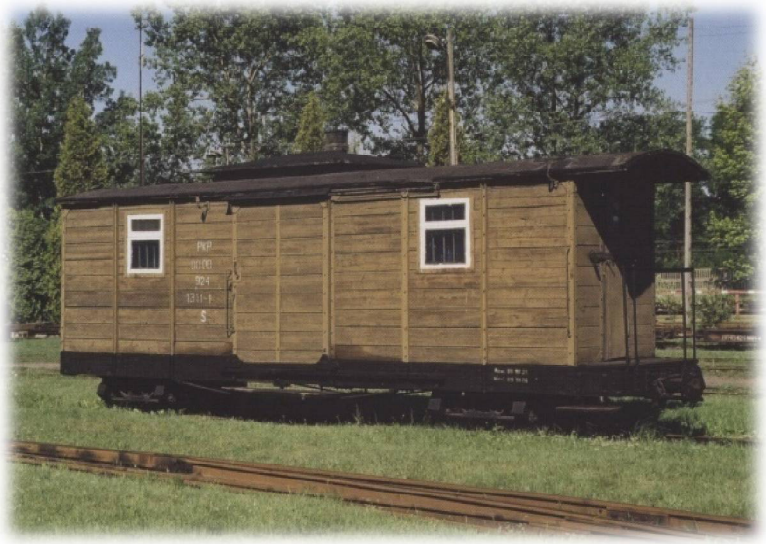

Kolejka wąskotorowa

- **ochrona, rewaloryzacja i rozwój turystyki kulturowej i pielgrzymkowej w oparciu o sanktuarium w Białej Rawskiej i lokalnych kapliczek**

Obiekty sakralne gminy Biała Rawska stanowią cenny walor do rozwijania turystyki pielgrzymkowej. Proponuje się opracowanie całościowego projektu obejmującego wybrane obiekty sakralne takie jak zespół kościoła w Białej Rawskiej;, oraz inne liczne kapliczki z terenu gminy. Taki kierunek działań wynika z dokumentów o charakterze wojewódzkim i projekt powinien uzyskać środki na rewaloryzację.

Obraz Matki Boskiej miłosiernej w sanktuarium

- **Przeprowadzenie prac rewaloryzacyjnych zabytkowych układów zieleni z terenu gminy ze środków pozyskanych z Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na przeprowadzenie wymaganych prac**

Najważniejszym z działań dla miasta Biała Rawska było pozyskiwanie funduszy w WFOŚiGW w celu przeprowadzenia działań rewaloryzacyjnych parku m. in. w Białej Rawskiej.

Kolejnym etapem prac powinno być pozyskanie środków na przeprowadzenie rewaloryzacji drugiej części parku przylegającego do zameczku, będącego własnością prywatnych właścicieli.

Park w Białej Rawskiej

- **Poprawa stanu obiektów zamieszczanych w gminnych ewidencjach zabytków w tym zabytków archeologicznych**